

היישוב ראדום קיבל זכויות עירוניות במחצית השנייה של המאה ה-17 ועד לחלוקתה של פולין נותר כער בשטח המלך. היהודים הראשונים התיישבו בראדום קרוב לוודאי כבר בשנות ה-60 של המאה ה-17, בשנת 1724, לבקשת תושבי העיר הנוצרים, המלך אוגוסט השלישי הוציא צו *de non tolerandis Judaeis*, וכתוצאה מזאת שהיית היהודים ופעילותם המסחרית בעיר נאסרו. בתקופת סטניסלב המלך כמה יהודים התגוררו בפרברי העיר ראדום. לאחר חלוקתה השלישית של פולין הותר לבני דת משה לשוב אל העיר ולהתיישב בתחומי שכונה שייעדה לכך, בשטחי היורדיקה סטארוצ'ינסקה, וב-1814 – גם מעבר לגבולותיה.

בשנות ה-20 של המאה ה-19 הוקם בית הכנסת הראשון. במחצית השנייה של המאה לצד הקהל הליטאי המסורתי, החלה עלייה במעמד של החסידים. בעיר פעלו שטבלעך, שסביבם התאגדו חסידי גור, אלכסנדרוב וקוזניץ. במאה ה-19 הצבור היהודי בראדום חווה תקופה של התפתחות כלכלית מואצת, בייחוד לאחר ביטול כל ההגבלות על עיסוקיו הכלכליים ב-1841. בשנות ה-90 של המאה ה-19 אחד עשר אלף יהודי ראדום היוו כ-40 אחוז מהתושבים.

בתקופה שבין המלחמות היהודים, שהיוו 32 אחוזים מאוכלוסיית העיר (1931), היו אחת הקהילות היהודיות הדתיות הגדולות ביותר במרכז פולין. מלבד בית הכנסת, הממוקם בפינת הרחובות פודולנה ובוז'ניצ'ה, פעלו בעיר כמה עשרות בתי תפילה ובתי מדרש. בשנות ה-20 וה-30 של המאה ה-20 היו חלק בלתי נפרד וניכר ביותר ממה שכונה שוק ענף השירותים והמלאכה בראדום: בבעלותם היו למעלה מ-90 אחוז מהמפעלים הקטנים והסדנאות למלאכה וענף השירותים וכן שני שלישי מהמחסנים והחנויות. ערב מלחמת העולם השנייה 58 אחוז מיהודי ראדום עסקו במלאכה ובענף השירותים, 18 אחוז היו פועלים, 12 אחוז עמלו במסחר, ו-2,5 אחוזים היו בעלי מקצועות חופשיים.

החל מתחילת המאה ה-20 פעלו בעיר שלל מפלגות פוליטיות יהודיות, ארגונים חברתיים ומוסדות תרבות. בתחילת שנות ה-20 של המאה ה-20 העמדה הבכירה נתפסה על ידי ארגונים חרדיים וסוציאליסטיים, אשר עם חלוף הזמן פינו את מקומם לארגונים הציוניים. ראדום התפתחה כמרכז תרבות יהודית, התקיימו כאן מוסדות רבים שקיימו פעילות בתחום החינוך והתרבות, וכן מועדוני ספורט יהודיים. יצאו לאור עתונים וכתבי עת בעלי אופי מגוון, בעיקר ביידיש. בשנות ה-30 של המאה ה-20, כתוצאה מהעיומותים ההולכים והמתרבים על רקע לאומי, וכן בשל המצב הכלכלי ההולך ומחמיר והפופולריות הרבה של הרעיונות הציוניים, חלק ניכר מהיהודים עזבו את ראדום והיגרו מפולין.

החל מסתיו 1939 זרמו לראדום היהודים שגורשו מהשטחים שסופחו ישירות לרייך השלישי, בייחוד מ"ארץ הווארטה". בדצמבר הוקם היודנראט בראדום, ובראשו עמד יוסף דיאמנט. בתחילת השנה הבאה אחריה הגרמנים הקימו בסביבת ראדום מחנות עבודה לעבודת כפייה ליהודים.

באפריל 1941 הגרמנים הקימו בראדום שני גטאות סגורים ונפרדים: הגטו ה"גדול" שנמצא במרכז העיר וכלל את האיזור של השכונה היהודית המסורתית (דהיינו רחוב וואלובה והרחובות הסמוכים לו); וה"קטן" שהוקם בפרבר העני שלת העיר – גליניצה. בסך הכל נדחסו לתוכם 32 אלף בני אדם. הגרמנים חיסלו את הגטאות באוגוסט 1943 בשלוש "אקציות" עיקריות. אל מחנה המוות בטרבלינקה הוצאו 28 אלף איש, מאות נרצחו בהוצאות להורג עוד בראדום. שלושת אלפים היהודים שנותרו בעיר הועברו למחנה העבודה שברחוב שבברליקובסקה, והועסקו בסדנאות מלאכה שפעלו לטובת הרייך. בנובמבר המחנה שברחוב שבברליקובסקה חוסל – חלק מהאסירים הועברו אל מחנה עבודה חדש ברחוב שקולנה, ומשם ביולי 1944 קרוב ל-2500 אסירים נשלחו ברגל אל טומשוב מאזובייצקי, ומשם לאושוויץ ולמחנות הריכוז האחרים.

בתום המלחמה, במאי 1945 בראדום היו 400 יהודים, ומרביתם עד מהרה עזבו את פולין. הקהילה היהודית בראדום פעלה עד לשנת 1951.

בשנת 1831 הוקם בראדום בית עלמין, שהיה מיועד לקרבתות היהודיים של מגיפת הכולירה. בית העלמין הוקם מחוץ לעיר, בסביבת הכפר דז'ירקוב (כעת זו אחת השכונות של ראדום). ב-1837 בית העלמין הוסב לבית העלמין של הקהילה היהודית.

בזמן מלחמת העולם הראשונה והשנייה נקברו בו חיילים יהודיים. בתקופת הכיבוש הגרמני בבית הקברות נקברו יהודים שנפטרו ונהרגו בגטאות ברדום. בשנת 1945 לבית העלמין הועברו שריי גופות של יהודים שנפטרו בזמן עבודה במפעלי תעשייה ברדום ובפיונקי. בשנת 1950 התקיימה ההלוויה האחרונה בבית העלמין ברדום.

בעת השואה הגרמנים חרבו את המקום, הוציאו מבית העלמין כמעט את כל המצבות והשתמשו בהן אחר כך לעבודות בנייה בעיר. מלאכת ההרס הושלמה כבר לאחר המלחמה. תהליך ההרס נמשך גם אחרי המלחמה. ב-3 באפריל 1989 בית העלמין נרשם ברשימת האתרים לשימור תחת המספר 400/A/89. באוגוסט 1989 הוקם הועד הצבורי לשיקום בית העלמין היהודי בראדום. בשנים הבאות לאחר מכן הצליחו לגדר את בית העלמין, לבנות אוהל ולמצוא מצבות רבות.

בית העלמין תופס שטח על חלקה של 5,0318 הקטרים בצורת מלבן. שער הכניסה נמצא מצד רחוב טוברובה. בית העלמין מגודר בחומה שבצדה הפנימי שולבו ונתלו חלקי מצבות שנמצאו ושוחרזו. שמאלית לכניסה מונחות כמה עשרות מצבות, שנמצאו בשנים האחרונות בשטחה של ראדום. בעת עבודות השיקום קרוב למאה מצבות הוצבו בשתי שורות ישירות מול שער הכניסה, וכך יצרו את השדרה הראשית העכשווית של בית העלמין. בבית הקברות נשתמרו כ-300 מצבות.

בסופה של השדרה, ב-2001 נחנכה אנדרטה לזכר היהודים שנפלו על הגנת הרפובליקה הפולנית – משתתפי מרד ינואר ולוחמי מלחמת פולין רוסיה ב-1920. שמאלית לאנדרטה, כמה עשרות מטרים הלאה, על תל לא גבוה נבנה אוהל. בתוכו נמצאת מצבה וכמה לוחות זכרון, המנציחות כמה עשרות קהילות יהודיות מסביבתה של ראדום, שהושמדו בידי הגרמנים בשנות השואה. בנובמבר 2010 נחנכה חגיגת חומת זכרון, אנדרטה שנבנתה בצורת חומה מעוגלת, שבה שולבו המצבות שנשמרו ונמצאו באתרים שונים בעיר. עבודות הפרוייקט בוצעו על ידי אסירי בית המעצר בקוז'יה גורה. הקרן לשימור המורשת היהודית הייתה שותפה לו.